

UZASADNIENIE

S. W. (1) i S. W. (2) w ostatecznie zmodyfikowanym żądaniu wnieśli o ustalenie, że:

1. wysokość ich zobowiązań do uiszczania na rzecz (...) Bank Spółki Akcyjnej z siedzibą we W. (i) równych rat kapitałowo-odsetkowych spłat kredytu nr (...) przeliczana będzie na złotówki według kursu kupna waluty (...) zastosowanego dla rozliczenia umowy kredytu nr (...) (2,1881 PLN za 1 CHF), (ii) po uwzględnieniu odjęcia od zobowiązania głównego kwoty stanowiącej równowartość nienależnie pobranego przez Bank wynagrodzenia w postaci różnicy kursowej między kursem kupna walut dla (...) Banku a kursem średnim NBP względnie niewypłaconej kwoty kredytu, która winna zostać wypłacona gdyby dla rozliczenia wypłaty kredytu przyjąć stawki waloryzacyjne stosowane dla spłaty kredytu (kurs średni NBP – identyczna stawka różnicy), co stanowiło ich szkodę, wraz z rozliczonymi (przez nich opłaconymi) odsetkami, marżami i opłatami od tak wyliczonej kwoty zobowiązania wynikającej z nienależnie pobranego wynagrodzenia (niewypłaconej kwoty kredytu), ((...)) wraz z jednoczesnym zobowiązaniem stron do zmiany oprocentowania kredytu według oprocentowania stanowiącego równowartość stawki (...) powiększonej o przewidzianą w umowie kredytu nr (...) marżę Banku, która to stawka będzie stosowana wraz z zobowiązaniem do jej ewentualnej zmiany z odpowiednim zastosowaniem § 4 umowy kredytu nr (...),

2. ewentualnie że (i) w wypadku jednorazowej spłaty salda zobowiązania wynikającego z umowy kredytu nr (...) powinni dokonać spłaty według kursu kupna waluty (...) przyjętej dla rozliczenia umowy kredytu nr (...) tj. 2,1881 PLN za 1 CHF, (ii) po uwzględnieniu odjęcia od ich zobowiązania głównego kwoty stanowiącej równowartość nienależnie pobranego przez Bank wynagrodzenia w postaci różnicy kursowej między kursem kupna walut dla (...) Banku a kursem średnim NBP względnie niewypłaconej kwoty kredytu, która winna zostać wypłacona gdyby dla rozliczenia wypłaty kredytu przyjąć stawki waloryzacyjne stosowane dla spłaty kredytu (kurs średni NBP – identyczna stawka różnicy), co stanowiło ich szkodę, wraz z rozliczonymi (przez nich opłaconymi) odsetkami, marżami i opłatami od tak wyliczonej kwoty zobowiązania wynikającej z nienależnie pobranego wynagrodzenia (niewypłaconej kwoty kredytu).

Powodowie wystąpili z wnioskiem o zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych.

Podstawą żądania powodów była umowa o kredyt hipoteczny, łącząca powodów z pozwanym. Powodowie domagali się ustalenia sposobu, w jaki powinna być uregulowana pozostała do spłaty należność (rozliczenia pozostałego salda kredytu i ustalenia sposobu jego spłaty).

(...) Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą we W. wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie solidarnie od powodów na jego rzecz kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Stan faktyczny

Powódka S. W. (1) urodziła się (...).

Powód S. W. (2) urodził się (...).

W 2007 roku powodowie S. W. (1) i S. W. (2) mieszkali w domu dwurodzinnym. Dom wymagał nakładów, na których dokonanie drugi współwłaściciel nie wyrażał zgody. Powodowie postanowili zmienić miejsce zamieszkania i zakupić dom.

Na sfinansowanie inwestycji mieszkaniowej powodowie potrzebowali środków pieniężnych. Z tej przyczyny zwrócili się do kilku banków o przyznanie kredytu mieszkaniowego. Banki odmówiły im z uwagi na wiek.

dowód: zeznania powódki S. W. (1) k. 329v-331, 334, 587, 589

21 maja 2017 roku powodowie wystąpili do pozwanego (...) Bank Spółka Akcyjna z siedzibą we W. z wnioskiem kredytowym. Wnioskiem objęty był kredyt do wypłaty w kwocie 250.000 zł, z ubezpieczeniem w (...) S.A. 0,86 % na okres 12 miesięcy, w walucie (...), kredyt wnioskowany łącznie z prowizjami i opłatami w kwocie 255.258,32 zł, na okres kredytowania 204 miesięcy. Kredyt miał zostać przeznaczony na sfinansowanie budowy domu jednorodzinnego położonego na działce ewidencyjnej nr (...) położonej w P., dla której Sąd Rejonowy Gdańsk-Północ w Gdańsku prowadzi księgę wieczystą Kw nr (...). Wartość inwestycji wynosi 374.200 zł, wkład własny powodów wynosi 124.200 zł.

Na dochody powodów składały się: wynagrodzenia powódki za pracę w łącznej kwocie (...),66 netto, (...),67 brutto, oraz renta powoda w kwocie 794 zł netto, 895 zł brutto.

21 maja 2007 roku powodowie podpisali oświadczenie, że pracownik pozwanego Banku przedstawił im w pierwszej kolejności ofertę kredytu w polskim złotym oraz że po zapoznaniu się z tą ofertą zdecydowali, że dokonują wyboru oferty kredytu nominowanego w walucie obcej, mając pełną świadomość ryzyka związanego z tym produktem, a w szczególności tego, że niekorzystna zmiana kursu waluty spowoduje wzrost comiesięcznych rat spłaty kredytu oraz wzrost wartości całego zadłużenia, jak również że zostali poinformowani o jednoczesnym ponoszeniu ryzyka zmiany stopy procentowej, polegającym na tym, że w wyniku niekorzystnej zmiany stopy procentowej może ulec zwiększeniu comiesięczna rata spłaty kredytu oraz wartość całego zaciągniętego zobowiązania. Powodowie oświadczyli, że te informacje zostały im przedstawione w postaci symulacji rat kredytu.

dowód: wniosek kredytowy k. 136-138; oświadczenie k. 155

14 czerwca 2007 roku powodowie wystąpili do pozwanego z drugim wnioskiem kredytowym. Powodowie wystąpili o kredyt na sfinansowanie budynku domu jednorodzinnego posadowionego na nieruchomości stanowiącej działkę ewidencyjną nr (...) położoną w P., dla której Sąd Rejonowy Gdańsk-Północ w Gdańsku prowadzi księgę wieczystą Kw nr (...). Wartość inwestycji ustalono na kwotę 339.000 zł, wkład własny powodów ustalono na 89.000 zł. Powodowie wystąpili o udzielenie kredytu w kwocie 255.258,32 zł, kwota do wypłaty 250.000 zł, z ubezpieczeniem w (...) S.A. 0,86 % na 12 miesięcy, w walucie (...), z okresem kredytowania 204 miesięcy. Na dochody powodów składały się: wynagrodzenia powódki za pracę w łącznej kwocie (...),66 netto, (...),67 brutto, oraz renta powoda w kwocie 794 zł netto, 895 zł brutto.

dowód: wniosek kredytowy k. 139-141; zeznania powódki S. W. (1) k. 329v-331, 334, 587, 589

Decyzją z 22 czerwca 2017 roku zaakceptowano wniosek kredytowy powodów.

dowód: ocena wniosku o kredyt hipoteczny k. 157-159

25 czerwca 2007 roku powodowie S. i S. małżonkowie W. jako kredytobiorcy i pozwany jako kredytodawca zawarli umowę kredytu hipotecznego nominowanego do (...) nr (...).

Zgodnie z § 1 ust. 1 i 2 umowy kredyt jest przeznaczony na sfinansowanie budowy domu jednorodzinnego położonego w gminie P., działka nr (...), dla której Sąd Rejonowy Gdańsk-Północ w Gdańsku prowadzi księgę wieczystą Kw nr (...). Właścicielem tej nieruchomości są powodowie.

Zgodnie z § 2 ust. 1 umowy na wniosek kredytobiorcy Bank udziela kredytu w kwocie 255.258,32 PLN, nominowanego do waluty (...), według kursu kupna walut dla (...) obowiązującego w Banku w dniu uruchomienia całości kredytu lub jego poszczególnych transz – w przypadku wypłaty kredytu w transzach, na cel określony w § 1. Kredyt jest wypłacany w złotych polskich zgodnie z § 3 ust. 1 umowy. Kredyt udzielany jest na okres 204 miesięcy. Okres kredytowania rozpoczyna się w dniu podpisania niniejszej umowy.

Zgodnie z § 2 ust. 4 umowy oprocentowanie kredytu jest zmienne, jednakże nie wyższe niż czterokrotność wysokości stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polski (odsetki maksymalne) obowiązującej w dniu, za który

naliczane jest oprocentowanie. Oprocentowanie kredytu równa się sumie stopy bazowej, o której mowa w ust. 5, obowiązującej w dniu uruchomienia kredytu lub jego pierwszej transzy oraz stałej marży Banku wynoszącej 1,35 % w stosunku rocznym. Oprocentowanie kredytu, wyliczone zgodnie z zasadą opisaną w zdaniu poprzednim, na dzień podjęcia decyzji kredytowej wynosiło 4,05 %.

Zgodnie z § 2 ust. 5 zd. 1 i 2 umowy za obowiązującą w dniu uruchomienia kredytu lub jego pierwszej transzy stopę bazową przyjmuje się wysokość stawki LIBOR 6M dla (...) ustalanej dwa dni przed dniem, w którym stopa bazowa ma obowiązywać, o godz. 11 czasu londyńskiego i ogłaszanej na stronach informacyjnych R.. W przypadku braku notowań stawki LIBOR 6M dla danego dnia, do wyliczenia stopy procentowej stosuje się notowania z dnia poprzedzającego, w którym było prowadzone notowanie stawki LIBOR 6M.

Zgodnie z § 3 ust. 1, w brzmieniu nadanym aneksem nr (...) do umowy kredytu hipotecznego z 6 grudnia 2007 roku, Bank zobowiązuje się do uruchomienia kredytu w 6 transzach, w drodze przelewu środków. Transze zostaną wypłacone w okresie 6 miesięcy licząc od dnia zawarcia umowy, na podstawie pisemnej dyspozycji (lub pisemnych dyspozycji) kredytobiorcy z tym zastrzeżeniem, że zostaną spełnione warunki, o których mowa w ust. 3 niniejszego paragrafu. Zgodnie z § 3 ust. 2 umowy kredyt wypłacany jest w złotych polskich przy jednoczesnym przeliczeniu wysokości wypłacanej kwoty (transzy) na (...) według kursu kupna walut dla (...) ustalanego przez bank i obowiązującego w Banku w dniu wypłaty środków.

Zgodnie z § 5 ust. 1 zd. 1 i 2 kredytobiorca zobowiązuje się do spłaty udzielonego kredytu w 193 równych ratach kapitałowo-odsetkowych w terminie do 1 dnia każdego miesiąca począwszy od miesiąca, w którym kredyt został wypłacony w całości, pod warunkiem, że okres między wypłatą kredytu a deklarowanym dniem spłaty jest dłuższy niż 15 dni. W przypadku gdy okres ten jest krótszy, kredytobiorca rozpoczyna spłatę kredytu od 1 dnia miesiąca następnego. Wysokość rat kapitałowo-odsetkowych zostanie ustalona po przeliczeniu kwoty wypłaconego kredytu na (...), stosownie do postanowień niniejszej umowy (§ 5 ust. 3 umowy). Raty kredytu wraz z należnymi odsetkami płatne są w złotych, w kwocie stanowiącej równowartość (...) (§ 5 ust. 4 umowy). Jako datę spłaty raty kredytu przyjmuje się datę wpływu środków na rachunek kredytu. Kwota wpłaty raty w złotych przeliczana jest na (...) według kursu sprzedaży obowiązującego w NBP na dzień przed datą wpływu środków do Banku (§ 5 ust. 5 umowy).

Zgodnie z § 11 ust. 1 umowy w celu zabezpieczenia wierzytelności Banku z tytułu udzielonego kredytu ustanawia się następujące prawne formy zabezpieczenia spłaty kredytu: a. hipotekę kaucyjną na następujących warunkach: S. W. (2) i S. W. (1) oświadczają, że obciążają hipoteką kaucyjną do wysokości 510.516,64 zł nieruchomości położoną w gminie P., nr działki (...), na zabezpieczenie wierzytelności Banku z tytułu kredytu udzielonego niniejszą umową, b. weksel in blanco z wystawienia kredytobiorcy wraz z deklaracją wekslową, c. cesję praw z polisy ubezpieczenia przedmiotu zabezpieczenia określonego w ust. 1 lit. a niniejszego paragrafu, od ognia i innych zdarzeń losowych, przy sumie ubezpieczenia równej co najmniej aktualnej wartości rynkowej nieruchomości, d. wskazanie Banku jako pierwszego uposażonego z tytułu ubezpieczenia na życie kredytobiorcy; S. W. (1), do wysokości całkowitego zadłużenia z tytułu umowy kredytu.

Spłatę kredytu rozłożono na 204 raty – płatne co miesiąc od 1 sierpnia 2017 roku do 27 czerwca 2024 roku;

dowód: wyciąg z aktu małżeństwa k. 11; umowa kredytu k. 18-20, 160-164; aneks nr (...) do umowy kredytu k. 17; Regulamin udzielania kredytów / pożyczek hipotecznych przez (...) Bank S.A. k. 21-24, 165-169; harmonogram spłat k. 170-173; zeznania powódki S. W. (1) k. 329v-331, 334, 587, 589

25 czerwca 2007 roku powodowie podpisali oświadczenie, że pracownik pozwanego Banku przedstawił im w pierwszej kolejności ofertę kredytu w polskim złotym oraz że po zapoznaniu się z tą ofertą zdecydowali, że dokonują wyboru oferty kredytu nominowanej w walucie obcej, mając pełną świadomość ryzyka związanego z tym produktem, a w szczególności tego, że niekorzystna zmiana kursu waluty spowoduje wzrost comiesięcznych rat spłaty kredytu oraz wzrost wartości całego zadłużenia, jak również że zostali poinformowani o jednoczesnym ponoszeniu ryzyka zmiany stopy procentowej, polegającym na tym, że w wyniku niekorzystnej zmiany stopy procentowej może ulec zwiększeniu

comiesięczna rata spłaty kredytu oraz wartość całego zaciągniętego zobowiązania. Powodowie oświadczyli, że te informacje zostały im przedstawione w postaci symulacji rat kredytu.

dowód: oświadczenie k. 156

Zanim strony podpisały umowę kredytu hipotecznego powódka i powód uczestniczyli w co najmniej dwóch spotkaniach z pracownikiem pozwanego w placówce Banku. Powodowie nie zabrali do domu umowy kredytu hipotecznego przed jej podpisaniem celem zapoznania się z postanowieniami umowy. Powodowie uważali, że podczas spotkania z pracownikiem Banku wszystko zostało im wyjaśnione.

dowód: zeznania powódki S. W. (1) k. 329v-331, 334, 587, 589

Kwota kredytu została wypłacona powodom zgodnie z umową.

dowód: potwierdzenie wypłaty k. 174-178

W 2007 roku pozwany oferował kredyty w złotych polskich oraz we frankach szwajcarskich.

Wnioski o kredyty hipoteczne były przyjmowane w placówkach Banku lub u pośrednika. Pracownik Banku lub pośrednika kompletował dokumenty i wprowadzał je do systemu. Decyzja co do waluty, w której ewentualny kredyt będzie mógł zostać klientowi Banku przyznany, była podejmowana dopiero po pozyskaniu całości informacji dotyczących sytuacji finansowej i osobistej klienta. W szczególności wiek nie stanowił przesłanki oceny zdolności kredytowej klienta. Czas spłaty kredytu w walucie obcej był uzależnionych od wieku. Zdolność kredytowa klienta przy kredycie w walucie obcej była większa od zdolności przy kredycie w polskich złotych.

Przy badaniu zdolności kredytowej klienta, gdy możliwe było udzielenie kredytu w różnych walutach, informowano klienta o wysokości miesięcznej raty w każdej z dostępnych walut. Rata miesięczna kredytu w walucie obcej była zdecydowanie niższa od raty miesięcznej kredytu udzielonego w polskim złotym. Klient samodzielnie podejmował decyzję o wyborze waluty udzielanego kredytu. Pracownik Banku informował klientów o ryzyku walutowym i kursowym. Potwierdzeniem udzielenia informacji było oświadczenie podpisywane przez klienta. Klientom prezentowano symulację spłaty rat kredytu i harmonogram spłaty, w tym również przy uwzględnieniu zmiany wysokości kursu waluty. Pouczenia były przedstawiane klientowi przy składaniu wniosku kredytowego.

Pracownik Banku lub pośrednika w pierwszej kolejności proponował klientowi zawarcie umowy kredytu w PLN. Jeśli klient występował z wnioskiem o kredyt w walucie obcej, wpięrow otrzymywał ofertę kredytu w PLN.

Kompletną dokumentację przekazywano do centrali Banku. Ocena zdolności kredytowej klienta była przeprowadzana w centrali Banku.

Warunki uruchomienia kredytu określała umowa kredytu. Jednym z warunków było przedłożenie oświadczenia klienta, że został pouczony o ryzyku kursowym i walutowym. Kredyt był wypłacany gdy warunki zostały spełnione. W przypadku kredytu udzielanego w walucie obcej – waluta była przeliczana przy uruchomieniu kredytu. Klient dokonywał spłaty kredytu w PLN.

dowód: ścieżka postępowania przy udzielaniu kredytu k. 142-151; Informacja o ryzyku walutowym k. 152-153; Procedura udzielania informacji o ryzyku walutowym i ryzyku stopy procentowej k. 154; Instrukcja udzielania kredytów k. 299-313; zeznania świadka T. S. k. 331-332, 334; zeznania świadka K. A. k. 577, 579

W piśmie z 23 lutego 2015 roku powodowie wystąpili do pozwanego z pytaniami:

1. czy uwzględniany w sposobie obliczenia oprocentowania LIBOR 6M brany jest pod uwagę w wartości rzeczywistej czy przewidywana jest jego minimalna wartość?

2. czy na skutek rzeczywistego obliczenia oprocentowania kredytu jako sumy marży banku oraz wartości stawki LIBOR 6M możliwe jest uzyskanie przez oprocentowanie wartości ujemnej (minusowe oprocentowanie) kredytu?

dowód: pismo z 23 lutego 2015 roku k. 16

W piśmie z 9 marca 2015 roku pozwany poinformował powodów, że oprocentowanie kredytu nr (...) wynosi 1,33 %. Według stanu na 9 marca 2015 roku na rachunku umowy występuje nadpłata w wysokości 290,19 CHF.

dowód: pismo z 9 marca 2015 roku k. 15

W piśmie z 19 marca 2015 roku powodowie wystąpili do pozwanego z zapytaniem, czy w sytuacji, gdy LIBOR 6M będzie mniejszy od 0, a po zsumowaniu z marżą da wartość ujemną, od kredytu będą rozliczane odsetki ujemne?

dowód: pismo z 19 marca 2015 roku k. 14

W piśmie z 9 kwietnia 2015 roku pozwany poinformował powodów, że w przypadku zaistnienia sytuacji, kiedy stosunek marża do LIBOR 6M da wartość ujemną, stosowne decyzje zostaną podjęte po określeniu rozwiązań rekomendowanych dla sektora bankowego. Według stanu na 9 kwietnia 2015 roku na rachunku umowy występuje nadpłata w wysokości 260,36 CHF.

dowód: pismo z 9 kwietnia 2015 roku k. 12

W piśmie z 13 lipca 2015 roku powodowie ponowili wniosek do pozwanego o sporządzenie informacji (zaświadczenia) dotyczącego jednorazowej spłaty kredytu udzielonego na podstawie umowy (...) z 18 kwietnia 2007 roku. Wskazali, że w razie wątpliwości to pismo należy traktować również jako przedsądowe wezwanie do uwzględnienia roszczeń z tytułu art. 357¹ k.c.

dowód: pismo z 13 lipca 2015 roku k. 13

Powodowie spłacają kredyt zgodnie z harmonogramem spłat.

Do spłaty pozostało ok. 43.000 CHF. Powodowie spłacili ok. 70.000 CHF.

dowód: harmonogram spłat k. 170-173, 349-354; zeznania powódki S. W. (1) k. 329v-331, 334, 587, 589; zestawienie spłat k. 346-348; potwierdzenie przelewu k. 355

Powódka ma problemy ze zdrowiem. Choruje na cukrzycę, neuropatię, choroby kardiologiczne. Powód cierpi na chorobę nowotworową.

Od 2004 roku powódka pobiera świadczenie emerytalne – obecnie w kwocie ok. 2600 zł netto. Ponadto, od 2014 roku powódka jest zatrudniona na 1/2 etatu, dochód z tytułu umowy o pracę wynosi ok. 1000 zł netto.

Od 2012 roku powód pobiera świadczenie emerytalne – obecnie w kwocie 1600 zł netto.

Powodowie – poza prawem własności nieruchomości, na którą pozyskano kredyt od pozwanego – nie mają innego majątku, w szczególności oszczędności, ruchomości i papierów wartościowych.

dowód: zeznania powódki S. W. (1) k. 329v-331, 334, 587, 589

25 czerwca 2007 roku kurs sprzedaży franka szwajcarskiego wynosił 2,3050 zł. 15 lutego 2017 roku kurs ten wynosił 4,0783 zł. 28 listopada 2019 roku kurs wynosił 3,9595 zł.

okoliczności bezsporne

Ocena dowodów

Podstawę ustaleń faktycznych stanowiły dowody w postaci wymienionych dokumentów prywatnych. Sąd uznał je za wiarygodne, ponieważ żadna ze stron nie kwestionowała ich autentyczności i rzetelności. Sąd także nie miał wątpliwości co do ich prawdziwości.

Sąd dokonał ustaleń faktycznych również na podstawie zeznań świadków T. S. i K. A. oraz zeznań powódki S. W. (1).

Dowody z zeznań świadków T. S. i K. A. uznano za w ogólności wiarygodne w całości. Trzeba zwrócić uwagę, że żaden ze świadków nie przypomina sobie okoliczności towarzyszących zawarciu przez powodów umowy kredytu hipotecznego z pozwanym. Świadek K. A. w tej czynności nie uczestniczył. Zeznania świadków stanowiły więc dowody co do zasady jedynie na fakty dotyczące generalnie udzielania przez pozwanego kredytów hipotecznych. Zeznania świadków znajdowały potwierdzenie w dokumentach przedłożonych do akt sprawy. Sąd nie znalazł więc podstaw do zakwestionowania wiarygodności świadków. Trzeba zauważyć, że w szczególności strona powodowa wiarygodności tych dowodów nie kwestionowała.

Ustalenia faktyczne oparto również na zeznaniach powódki S. W. (1). Sąd uznał zeznania powódki za wiarygodne w części – w tym zakresie, który znajdował potwierdzenie w pozostałym materiale zebrany w aktach sprawy. W szczególności odmówiono wiary twierdzeniu powódki, by pracownik pozwanego Banku przy zawieraniu umowy kredytu hipotecznego miał ją i powoda zapewnić, że różnice kursowe nie będą większe niż 10-20 %. Strona powodowa nie przedłożyła żadnych dowodów, które taki fakt miałyby potwierdzać. Świadkowie zaś tej okoliczności zaprzeczyli. Takie wskazanie jest również, w ocenie sądu, niezgodne z doświadczeniem życiowym. Rynek walut jest z zasady niemożliwy w sposób pewny do przewidzenia. Tym bardziej wahania kursów na przestrzeni 204 miesięcy tj. 17 lat, a na taki czas udzielono powodom kredytu, nie są możliwe do ustalenia. Z przyczyn obiektywnych poczynienie takich ustaleń przez Bank lub przez jego pracownika nie było więc możliwe. Ponadto, byłoby wysoce nieprofesjonalne. Sąd nie ma podstaw by wątpić w rzetelność pracowników pozwanego Banku, którzy w toku procesu zeznawali. Dla sądu niewiarygodne są również kolejne wskazania powódki, jakoby nie była ona poinformowana o ryzyku walutowym oraz by nie było dla niej możliwe pozyskanie kredytu w PLN (co z kolei miało doprowadzić ją do decyzji o pozyskaniu kredytu we franku szwajcarskim, pomijając kwestię oceny rozważności decyzji o zawarciu umowy kredytu przy uwzględnieniu sytuacji majątkowej i osobistej, w tym mieszkaniowej i zdrowotnej, powodów). Tym uwagom powódki przeczy wprost złożone przez nią oświadczenie pisemne – podpisane dwukrotnie, przez obu powodów, a złożone na k. 155 i 156. Sąd zwrócił uwagę na wskazanie powódki, że nie brała projektu umowy kredytu do domu celem zapoznania się, bo całość umowy kredytowej była dla niej jasna. Sąd odnotował także twierdzenie, że powodowie cieszyli się z samego faktu uzyskania kredytu („cieszę się, że ktoś chce nam dać te pieniądze” k. 330v). Przy takich uwagach sąd nie mógł uznać twierdzeń powódki by pozostała niedoinformowana przez pracownika pozwanego Banku lub poinformowana źle za skuteczną przeciwwagę dla zeznań w szczególności świadka T. S., który dla każdej z czynności, którą podejmował w związku z procesem udzielania kredytu powodom, znajdował poparcie w wewnętrznych regulaminach obowiązujących u pozwanego.

Sąd pominął dowody z dokumentów i kserokopii złożonych na k. 25-42, 179-225, 232-247, 252-264, 293, 297-298, 356-357 i 363-364 jako nieistotne dla rozstrzygnięcia. W szczególności regulaminy wewnętrzne obowiązujące u pozwanego a dotyczące ustalania kursów walut – biorąc pod uwagę istotę powództwa i określone przez powodów jego ramy – dla treści orzeczenia kończącego proces były nieistotne. Podstawy dla wyroku nie stanowiły również informacje prasowe dotyczące działalności Szwajcarskiego Banku (...) i Banku (...).

Ocena prawna

Na wstępie należy zwrócić uwagę na niespójność w stanowisku strony powodowej co do podstawy, na której opiera swoje powództwo. W ostatecznie sprecyzowanym żądaniu powodowie oświadczają, że domagają się ustalenia sposobu wykonania zobowiązania zgodnie z zasadami współżycia społecznego – przy uwzględnieniu z jednej

strony nadzwyczajnej zmiany stosunków gospodarczych, z drugiej istnienia w treści umowy łączącej strony procesu postanowień niedozwolonych jako takich będących więc nieważnymi.

Po pierwsze, trzeba zwrócić uwagę, że instytucja ustalenia przez sąd, w drodze procesu, sposobu, w jaki zobowiązanie ma zostać wykonane, w razie zaistnienia nadzwyczajnej zmiany stosunków, jest realizowana w drodze powództwa o ukształtowanie. Powództwo o ukształtowanie to powództwo odmienne od powództwa o ustalenie – już co do istoty, a w konsekwencji i co do podstawy prawnej, na której jest ono oparte.

Po drugie, ukształtowanie sposobu wykonania zobowiązania jest dopuszczalne prawnie o tyle, o ile w pierwszej kolejności zostanie stwierdzone, że zobowiązanie to powstało – w zgodzie z obowiązującymi przepisami, tym samym w szczególności w oparciu o ważne i skuteczne postanowienia umowne. Łączenie przez powódów instytucji wskazania przez sąd sposobu wykonania zobowiązania z powołaniem się na klauzule abuzywne już choćby z tej przyczyny jest niejasne.

Z tych przyczyn sąd zdecydował się powództwo poddać ocenie w oparciu o dwie instytucje – o oznaczenie sposobu wykonania zobowiązania w oparciu o art. 357¹ k.c. (do którego to przepisu powodowie w pismach procesowych odwołują się nie wprost, zaś przepis ten podają jednak jako podstawę żądania w pismach, które skierowali do pozwanego na etapie przedsądowym) oraz o ustalenie na podstawie art. 189 k.p.c.

W obu przypadkach w ocenie sądu nie zostały spełnione warunki zasadności powództwa.

Odnosząc się do żądania o ukształtowanie należy wskazać co następuje.

Zgodnie z art. 357¹ k.c. jeżeli z powodu nadzwyczajnej zmiany stosunków spełnienie świadczenia byłoby połączone z nadmiernymi trudnościami albo groziłoby jednej ze stron rażącą stratą, czego strony nie przewidywały przy zawarciu umowy, sąd może po rozważeniu interesów stron, zgodnie z zasadami współzycia społecznego, oznaczyć sposób wykonania zobowiązania, wysokość świadczenia lub nawet orzec o rozwiązaniu umowy. Rozwiązując umowę sąd może w miarę potrzeby orzec o rozliczeniach stron, kierując się zasadami określonymi w zdaniu poprzedzającym.

Przepis art. 357¹ k.c. pozwala na zmianę treści lub rozwiązanie zobowiązania przez sąd ze względu na zaistnienie nadzwyczajnych okoliczności. Instytucja w nim uregulowana zwana jest klauzulą rebus sic stantibus. Klauzula ta pozostaje w bezpośrednim związku z fundamentalną zasadą pacta sunt servanda, stanowiąc od niej wyjątek. Klauzula rebus sic stantibus, tak jak i inne instytucje umożliwiające modyfikację lub rozwiązanie zobowiązania, ma nie tylko wyjątkowy, ale także nadzwyczajny charakter. W ten sposób w istocie zasada pacta sunt servanda ulega wzmocnieniu.

Przesłankami zastosowania art. 357¹ k.c. są: 1. nadzwyczajna zmiana stosunków; 2. nadmierna trudność w spełnieniu świadczenia lub groźba rażącej straty dla jednej ze stron; 3. związek przyczynowy pomiędzy zmianą stosunków a utrudnieniami w wykonaniu zobowiązania czy groźbą straty; 4. nieprzewidzenie przez strony przy zawieraniu umowy wpływu zmiany stosunków na wykonanie zobowiązania.

Doktryna i orzecznictwo są zgodne co do tego, że, biorąc pod uwagę w szczególności skutki, które rodzi zastosowanie klauzuli rebus sic stantibus, jej przesłanki należy wyklądać restrykcyjnie.

Podstawową przesłanką zastosowania przepisu art. 357¹ k.c. jest wystąpienie zmiany stosunków, przy czym zmiana ta musi być nadzwyczajna. Poprzez „nadzwyczajną zmianę stosunków” należy rozumieć taki stan rzeczy, który zdarza się rzadko, a jednocześnie jest niezwykle, niebywały, wyjątkowy, normalnie niespotykany. Nadzwyczajna zmiana stosunków może mieć tło przyrodnicze, jak i społeczne. Jako przykłady zdarzeń powodujących nadzwyczajną zmianę stosunków wskazuje się epidemie, operacje wojenne, strajki generalne, różnego rodzaju klęski żywiołowe, nadzwyczajną, szczególnie głęboką zmianę sytuacji gospodarczej, objawiającą się hiperinflacją, gwałtownym spadkiem dochodu narodowego, masowymi upadłościami przedsiębiorstw. Niekiedy przyjmuje się również, że mogą to być zaskakujące zmiany stawek celnych lub podatkowych. Jednak, jak podkreśla się w piśmiennictwie,

nadzwyczajność winna cechować samą zmianę stosunków. Nadzwyczajny charakter należy przypisać m. in. takim zmianom stosunków jak: hiperinflacja, kryzys gospodarczy, gwałtowna zmiana poziomu cen na określonym rynku, długotrwały paraliż środków transportu lub łączności czy zmiana ustroju politycznego i społeczno-gospodarczego państwa.

Drugą przesłankę klauzuli rebus sic stantibus stanowi nadmierna trudność w spełnieniu świadczenia lub groźba rażącej straty dla jednej ze stron. O trudnościach w spełnieniu świadczenia można mówić wtedy, gdy z przyczyn praktycznych (zwłaszcza technicznych) lub prawnych podjęcie przez dłużnika nakazanego mu zachowania wymagałoby od niego szczególnych, niezmiernie uciążliwych lub też niebezpiecznych dla dłużnika i z tego powodu zupełnie nieracjonalnych starań. Chodzi więc wyłącznie o trudności natury osobistej nie majątkowej. Natomiast dla wypełnienia się warunku groźby rażącej straty wymagany jest dość wysoki stopień naruszenia równowagi stron, polegający na tym, że wykonanie zobowiązania prowadziłoby do „skutków nie do zaakceptowania, niedających się pogodzić z prawem i sprawiedliwością”, „lichwiarskiego wyzysku”, czy też byłoby czymś „zasadniczo innym niż to planowano przy zawarciu umowy”. Pojęcia rażącej straty nie można interpretować w oderwaniu od istoty i celu konkretnego zobowiązania. O tym, czy wykonanie umowy przynosi stronie stratę, decyduje nie samo porównanie aktualnej wartości świadczeń, ale całokształt skutków wykonania zobowiązania dla majątku strony, przy uwzględnieniu celu zobowiązania i tego, jakich korzyści z jego wykonania strona mogła się spodziewać (por. wyrok Sądu Najwyższego z 19 listopada 2014 roku w sprawie o sygn. akt II CSK 191/14). (por. E. Gniewek, P. Machnikowski (red.), Kodeks cywilny. Komentarz. Wyd. 9, komentarz do art. 357¹ k.c.)

Powiązanie pomiędzy nadzwyczajną zmianą stosunków a komplikacjami w wykonaniu zobowiązania ma mieć charakter związku przyczynowego (bez zmiany stosunków nie powstałyby utrudnienia w spełnieniu świadczenia ani groźba rażącej straty), nie musi jednak występować w nim cecha normalności następstwa. (ibidem)

W nawiązaniu do ostatniej z przesłanek instytucji z art. 357¹ k.c. trzeba zauważyć, że problem nieprzewidywalności ustawodawca wiąże nie z przewidywaniem przez strony zdarzeń, które powodują dla jednej z nich rażącą stratę, lecz z przewidywaniem następstw tych zdarzeń, czyli chodzi w istocie o przewidywalność odniesioną do przyszłej sytuacji stron. Łączy się z tym nierozdzielnie kwestia ustalenia, czy strona podejmuje decyzje w granicach normalnego ryzyka kontaktowego, czyli ryzyka, z którym należy liczyć się przy zawieraniu każdej umowy, czy też wchodzi w grę przypadek ryzyka nadzwyczajnego. Nie ulega wątpliwości, że strony zawierające umowę muszą ponieść „zwykłe ryzyko kontraktowe”, jakie wiąże się ze stałymi, normalnymi zmianami zachodzącymi w stosunkach społeczno-gospodarczych. Wydaje się więc, że przepis art. 357¹ k.c. powinien znaleźć zastosowanie wówczas, gdy pewne zjawiska wywołują taką zmianę stosunków, która nie mieści się już w granicach owego zwykłego ryzyka. (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 6 marca 2015 roku w sprawie o sygn. akt I ACa 564/14)

Warto jeszcze dodać, że przesłanki ingerencji sądu w zobowiązanie winny być spełnione w tym w momencie, w którym ingerencja ta ma nastąpić.

Przenosząc poczynione uwagi ogólne na okoliczności niniejszej sprawy należy zwrócić uwagę, że powodowie domagają się ukształtowania przez sąd sposobu wykonania zobowiązania, które spoczywa na nich na podstawie umowy kredytu bankowego, którą zawarli z pozwanym bankiem. Powodowie nadzwyczajną zmianę stosunków gospodarczych odnajdują w fakcie spadku wartości polskiego złotego w stosunku do franka szwajcarskiego. Powodowie potwierdzają, że siła nabywcza polskiego złotego wzrosła, ale doszło do niedowartościowania polskiej waluty do waluty franka szwajcarskiego. Przyczyną takiego stanu rzeczy ma być zaprzestanie ochrony kursu franka szwajcarskiego przez Szwajcarski Bank (...) oraz atak spekulacyjny przeprowadzony przez władze światowe na polską walutę.

Wskazano już, że przepis art. 357¹ k.c. wiąże nieprzewidywalność nie z przewidywaniem zdarzeń, a z przewidywaniem ich następstw.

Wobec tego to, czy strony przewidywały uwolnienie kursu franka szwajcarskiego lub atak spekulacyjny na polską walutę (pomijając już nawet kwestię, że powodowie nie udowodnili, by taki atak miał miejsce), dla rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie pozostaje bez znaczenia.

Dla oceny, czy omawiana przesłanka nieprzewidywalności została w sprawie spełniona, istotne było jedynie, że jako jej podstawę powodowie wskazują zmianę kursów walut.

W konsekwencji powyższego trzeba podkreślić, że zmiana kursu waluty co do zasady mieści się w ryzyku kontraktowym bowiem jest faktem powszechnie znanym, że kurs waluty nie jest wartością stałą, lecz zmienną, zależną od bardzo wielu czynników w gospodarce i polityce. Jak wypowiedział się Sąd Najwyższy w wyroku z 24 maja 2012 roku w sprawie o sygn. akt II CSK 429/11, biorący kredyt, zwłaszcza długoterminowy z przeliczeniem zobowiązań okresowych (rat spłacanego kredytu) według umówionej waluty (klauzula walutowa) ponosi ryzyko polegające albo na płaceniu mniejszych rat w walucie kredytu, albo większych, niż to wynika z obliczenia w tej walucie, gdyż na wysokość każdej raty miesięcznej wpływa wartość kursowa waluty kredytu w stosunku do waluty waloryzacji tego kredytu. Podobne ryzyko ponosi kredytodawca, który wprawdzie ma osiągnąć tylko zwrot kwoty udzielonego kredytu z odsetkami, ale w razie zawarcia klauzuli walutowej może poszczególne raty mieć większe po przeliczeniu, albo mniejsze, zależne od różnic kursowych.

Sąd zwrócił nadto uwagę, że w dacie zawierania przez strony umowy kredytu hipotecznego (25 czerwca 2007 roku) kurs sprzedaży franka szwajcarskiego (według którego wysokość raty – zgodnie z postanowieniem umownym – powinna być liczona) wynosił 2,3050 zł. W dacie wystąpienia z żądaniem (15 lutego 2017 roku) kurs ten wynosił 4,0783 zł. W dniu zamknięcia rozprawy (28 listopada 2019 roku) kurs spadł do kwoty 3,9595 zł. W ocenie sądu zmiana kursu franka szwajcarskiego nie stanowi „nadzwyczajnej zmiany stosunków” w rozumieniu art. 357¹ k.c.

Trzeba podkreślić, że umowa kredytu hipotecznego łącząca strony została zawarta na okres 204 miesięcy, tj. na 17 lat. W ocenie sądu jest to tak długi przedział czasowy, że każdy oceniający sprawę z dołożeniem należytej staranności winien mieć świadomość, że prawdopodobieństwo, aby sytuacja gospodarcza w Polsce, Europie i na świecie (determinująca relacje walutowe) była przez cały czas jednakowa, jest niemożliwe. Warto w tym miejscu podkreślić, że zastosowanie art. 357¹ k.c. nie zależy tylko od tego, by strony nie przewidziały znaczenia zmiany stosunków dla ich zobowiązania, ale też by nie można było tego przewidzieć przy dołożeniu należytej staranności.

Powodowie zdecydowali się na zawarcie umowy kredytu hipotecznego nominowanego do waluty franka szwajcarskiego z tej przyczyny, że chcieli zmienić swoje miejsce zamieszkania (przeprowadzić się z jednego domu do drugiego z uwagi na trudności w porozumieniu się z sąsiadem). Pozwany był jedynym bankiem, w którym uzyskali pozytywną decyzję kredytową. Pozwany zaoferował powodom ofertę kredytu w złotych polskich oraz ofertę kredytu w walucie obcej – we franku szwajcarskim. Powodowie zdecydowali się na kredyt walutowy, mając pełną świadomość ryzyka walutowego.

Nie można pominąć faktu, że – co jest faktem powszechnie znanym – wybrana przez powodów umowa kredytu nominowanego była w wielu aspektach korzystniejsza niż umowa kredytu udzielanego w walucie polskiej. Kredyt walutowy był korzystniej oprocentowany w porównaniu z kredytem w złotych. W konsekwencji, rata miesięczna kredytu w walucie obcej była zdecydowanie niższa od raty miesięcznej kredytu udzielonego w polskim złotym.

W chwili zawierania umowy powodowie powinni byli rozważyć, czy korzyści wynikające z korzystniejszego oprocentowania kredytu nominowanego równoważą ryzyko, jakie niesie ze sobą każdorazowe przewalutowanie raty kredytu, co będzie następowało przez 17 lat, w warunkach zmieniającej się sytuacji ekonomicznej. Powinni byli liczyć się ze zmianami kursu waluty- które w perspektywie tak długiego czasu, na jaki umowa kredytu została zawarta, jeśli porówna się wysokość kursu z daty zawarcia umowy i wysokość kursu z daty jej zakończenia, mogą być pokaźne.

Powodowie nie wykazali także wypełnienia się drugiej przesłanki, że spełnienie świadczenia byłoby połączone z nadmiernymi trudnościami albo groziłoby im rażąca strata. Powodowie – wskazując na nadmierne trudności –

powołują się na ciężką sytuację zdrowotną. Nie przedstawiają jednak dowodów, w jaki sposób ta ich sytuacja wpływa na zdolność do spełnienia zobowiązania. Co więcej – w sprawie jest bezsporne, że powodowie nie jedynie spełniają zobowiązanie terminowo, ale dokonują jego nadpłaty. Zamiarem powodów jest dokonanie spłaty zadłużenia przed terminem wyznaczonym umową. Nielogiczne byłoby przyjęcie, że pomimo że zobowiązani podejmują starania ukierunkowane na wcześniejsze spełnienie świadczenia, wypełnienie zobowiązania jest dla nich nadmiernie utrudnione. W sprawie nie jedynie nie zostało bowiem wykazane, ale powodowie nie podjęli nawet takiej próby, by podejmowanie przez nich starań o wcześniejszą spłatę długu samo w sobie było nadmiernym obciążeniem.

Twierdzenie o rażącej stracie powodów także pozostaje nieudowodnione. Wahania kursów walut ze swojej natury mają bowiem to do siebie, że w jednym momencie zyskują na nich wierzyciele, innym razem zobowiązani. Nie można więc wykluczyć, że wahania te, w perspektywie dalszego trwania stosunku prawnego łączącego strony, mogą nastąpić również na korzyść powodowych kredytobiorców.

Reasumując, sąd stoi na stanowisku, że przesłanki wskazane w art. 357¹ k.c. nie zostały w sprawie spełnione.

Dla wyczerpującej oceny roszczenia powodów warto w tym miejscu dodać, że Kodeks cywilny przewiduje również instytucję tzw. małej klauzuli rebus sic stantibus.

Zgodnie z art. 358¹ § 3 k.c. w razie istotnej zmiany siły nabywczej pieniądza po powstaniu zobowiązania, sąd może po rozważeniu interesów stron, zgodnie z zasadami współzycia społecznego, zmienić wysokość lub sposób spełnienia świadczenia pieniężnego, chociażby były ustalone w orzeczeniu lub umowie.

Przywołanie powyższej instytucji jest uzasadnione wskazaniem powodów, że powództwo łączy z faktem zmiany wysokości kursu franka szwajcarskiego.

Trzeba wskazać, że zgodnie z art. 13 ustawy z 28 lipca 1990 roku o zmianie ustawy – Kodeks cywilny przepisy art. 12 ust. 2 ustawy oraz art. 358¹ § 3 Kodeksu cywilnego nie mają zastosowania do kredytów bankowych oraz kwot zdeponowanych na rachunkach bankowych, jak również do kredytów i pożyczek o charakterze socjalnym.

Żądanie powodów dotyczy umowy kredytu bankowego. Przepis art. 358¹ § 3 k.c. nie może więc mieć w niniejszej sprawie zastosowania.

Roszczenie powodów poddano ocenie również w oparciu o przepis art. 189 k.p.c.

Zgodnie z art. 189 k.p.c. powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny.

Przepis art. 189 k.p.c. wprost wskazuje, że istnienie interesu prawnego stanowi przesłankę materialnoprawną dopuszczalności powództwa o ustalenie. Jednocześnie, ustalenie braku interesu prawnego po stronie powoda skutkuje oddaleniem powództwa, a w konsekwencji pozbawieniem powoda ochrony prawnej.

Powyższe wynika ze stwierdzenia, że interes prawny to potrzeba ochrony prawnej w sytuacji, gdy istnieje niepewność co do prawa, w szczególności gdy jest ono kwestionowane przez jedną ze stron stosunku prawnego. O interesie prawnym można mówić również wówczas, gdy w okolicznościach faktycznych konkretnej sprawy „stronie nie stoi otworem droga procesu o świadczenie, a strona przeciwna kwestionuje jej prawo lub stosunek prawny” (por. P. Telenga [w:], A. Jakubecki (red.), J. Bodio, T. Demendecki, O. Marcewicz, P. Telenga, M. P. Wójcik, Komentarz aktualizowany do ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego, LEX/el. 2011, komentarz do art. 189 k.p.c.).

Sądowi orzekającemu w niniejszej sprawie znany jest pogląd prawny przedstawiony w wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 5 kwietnia 2007 roku w sprawie o sygn. akt III AUa 1518/05, zgodnie z którym interes prawny zachodzi, jeżeli sam skutek, jaki wywoła uprawomocnienie się wyroku ustalającego, zapewni powodowi ochronę jego prawnie

chronionych interesów, czyli definitywnie zakończy spór istniejący lub prewencyjnie zapobiegnie powstaniu takiego sporu w przyszłości. Jednak w ocenie sądu takie określenie interesu prawnego *in extenso* – jakoby celem powództwa z art. 189 k.p.c. było na przyszłość rozstrzygnięcie całokształtu ewentualnych roszczeń wynikłych z czynności prawnej objętych przedmiotowym roszczeniem – jest zbyt szerokie. Konieczne jest zawężenie interpretacji tej przesłanki wytoczenia powództwa o ustalenie – poprzez odwołanie się do okoliczności konkretnego przypadku.

W niniejszej sprawie powodowie domagali się ustalenia, w jaki sposób zobowiązanie powstałe po ich stronie na skutek zawarcia umowy kredytu hipotecznego powinno być wykonane skoro w treści umowy znajdują się postanowienia niedozwolone (klauzule abuzywne).

Trzeba zwrócić uwagę, że pojęcie interesu prawnego powinno być interpretowane z uwzględnieniem szeroko pojmowanego dostępu do sądów w celu zapewnienia ochrony prawnej w postaci ustalenia stosunku prawnego lub prawa w sensie pozytywnym lub negatywnym, jeżeli w konkretnym wypadku taka forma działalności jurysdykcyjnej, polegająca na czystej deklaracji sytuacji prawnej będącej przedmiotem ustalenia ze skutkiem wiążącym strony, jest wymagana rzeczywiście – i obiektywną – potrzebą jej udzielenia (por. uchwała Sądu Najwyższego z 17 grudnia 1993 roku w sprawie o sygn. akt III CZP 171/93. W konsekwencji – możliwość usunięcia wątpliwości w innym trybie niż poprzez wywiedzenie odrębnego powództwa o ustalenie wyklucza ocenę, by w takiej sprawie stronie interes prawny w rozumieniu art. 189 k.p.c. przysługiwał. W szczególności doktryna i orzecznictwo są zgodne, że nie ma interesu prawnego ten, kto może poszukiwać ochrony prawnej w drodze powództwa dalej idącego (nakazania zachowania się lub zapłaty).

Jednocześnie należy pamiętać, że skuteczne powołanie się na interes prawny wymaga wykazania, że oczekiwane rozstrzygnięcie wywoła takie skutki w stosunkach między stronami, w następstwie których ich sytuacja prawna zostanie określona jednoznacznie i tym samym wyeliminowane zostanie, wynikające z błędnego przekonania co do przysługiwania powodowi określonych uprawnień, ryzyko naruszenia w przypadku jego praw (por. wyrok Sądu Najwyższego z 15 marca 2002 roku w sprawie o sygn. akt II CKN 919/99).

Powodowie domagają się zbadania przez tut. sąd zgodności z prawem wybranych postanowień umownych, a następnie – ustalenia na nowo sposobu, w jaki zobowiązanie na nich spoczywające ma być wykonane, przy uwzględnieniu wskazań powodów co do tego, według jakich reguł ten sposób winien być sprecyzowany.

Trzeba podkreślić, że w sprawie było okolicznością przez stronę powodową przyznaną, że powodom przysługuje roszczenie dalej idące niż powództwo o ustalenie. Powództwem o ustalenie chcieli rozstrzygnąć swoje wątpliwości co do kształtu zobowiązania. Aczkolwiek nie taka jest istota powództwa opartego o art. 189 k.p.c. Rozstrzygnięcie w przedmiocie ustalenia istnienia stosunku prawnego powinno rozstrzygać definitywnie o stosunku prawnym stron. Rozstrzygnięcie w niniejszej sprawie do takiego skutku nie doprowadzi. Orzeczeniem, którym sąd ustaliłby sposób wykonania zobowiązania, sąd w rzeczywistości doprowadziłby do powstania nowego sporu – nowej płaszczyzny dla kolejnego procesu.

W ocenie sądu szereg uprawnień i obowiązków stron powstałych na gruncie faktów przedstawianych przez strony w pismach procesowych oraz w toku posiedzeń może być przedmiotem oceny sądu w dalszych postępowaniach. Co więcej, powodowie mają możliwość ochrony swoich praw – w oparciu o przesłanki podnoszone w toku niniejszego procesu – w sprawie o zapłatę. Możliwość obrony w procesie z powództwa o świadczenie z reguły wyklucza zaś istnienie interesu prawnego w wytoczeniu powództwa o ustalenie istnienia prawa lub stosunku prawnego (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z 13 kwietnia 1965 roku w sprawie o sygn. akt II CR 266/64).

W takich okolicznościach trzeba stwierdzić, że powodom nie przysługuje interes prawny w wywiedzeniu powództwa. Powództwo to nie mogło być więc uwzględnione.

Jedynie na marginesie warto dodać, że sposób wykonania zobowiązania postulowany przez powodów jest niejasny. Nieuzasadnione pozostają również reguły przyjęte przez stronę powodową dla ustalenia tego sposobu. W szczególności

nie została wykazana słuszność przyjęcia stawki oprocentowania oraz kursu waluty. Strona pozwana wskazywała powodom na powyższe. Powodowie nie odpowiedzieli należycie na wątpliwości strony pozwanej.

Kwestia klauzul abuzywnych, jak już wskazywano, dla oceny zastosowania klauzuli rebus sic stantibus pozostaje nieistotna. Poruszanie jej było zbędne również w przypadku oceny żądania powodów w oparciu o art. 189 k.p.c. – skoro powodom nie przysługuje interes prawny w wytoczeniu tego powództwa.

Reasumując, powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Mając powyższe okoliczności na uwadze, sąd, działając na podstawie art. 357¹ k.c. i art. 189 k.p.c., orzekł jak w pkt I sentencji.

Sąd postanowił jak w pkt II, na podstawie art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z art. 98 § 1 k.p.c., zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, uznając powodów za przegrywających proces w całości. Na koszty zastępstwa procesowego poniesione przez pozwanego składa się opłata skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł oraz wynagrodzenie pełnomocnika w kwocie 3600 zł, ustalone w oparciu o § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie.

sygn. akt **IX C 437/18**

ZARZĄDZENIE

1. odnotować w rep. C oraz w kontrolce wniosków o uzasadnienie;
2. odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikom stron wraz z informacją, że z uwagi na przedłużenie terminu do sporządzenia pisemnego uzasadnienia termin do wniesienia apelacji wynosi trzy tygodnie;
3. akta przedłożyć z wpływem lub za 21 dni od zpo.

G., 7 lutego 2020 roku SSR Anna Mejka